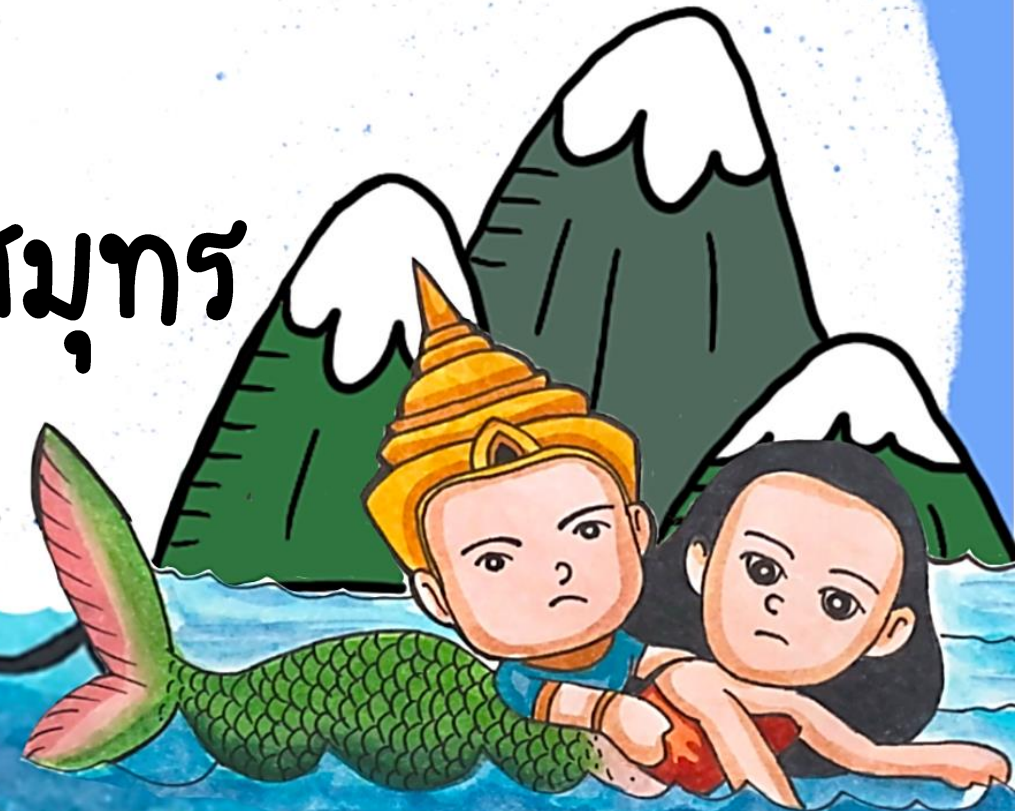

พระอภัยมณี

ตอน

หนีนางผีเสื้อสมุทร

#ภาษาไทยไม่จืดจาง

ผู้แต่ง

พระสุนทรโวหาร (สุนทรภู่)

ลักษณะคำประพันธ์

กลอนสุภาพ

ลักษณะ นิทานคำกลอน

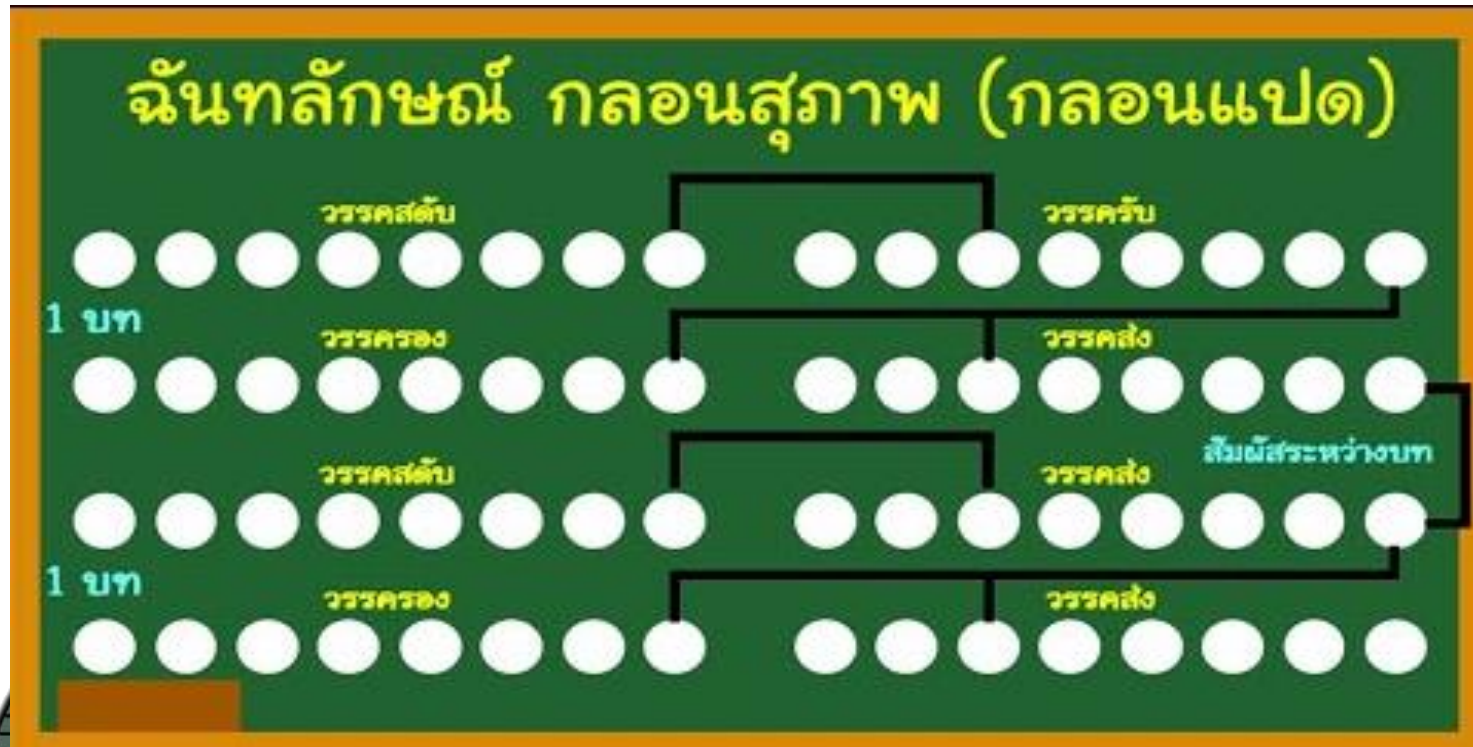
ภาษาไทยไม่จืดจาง

ลักษณะคำประพันธ์

กลอนสุภาพ

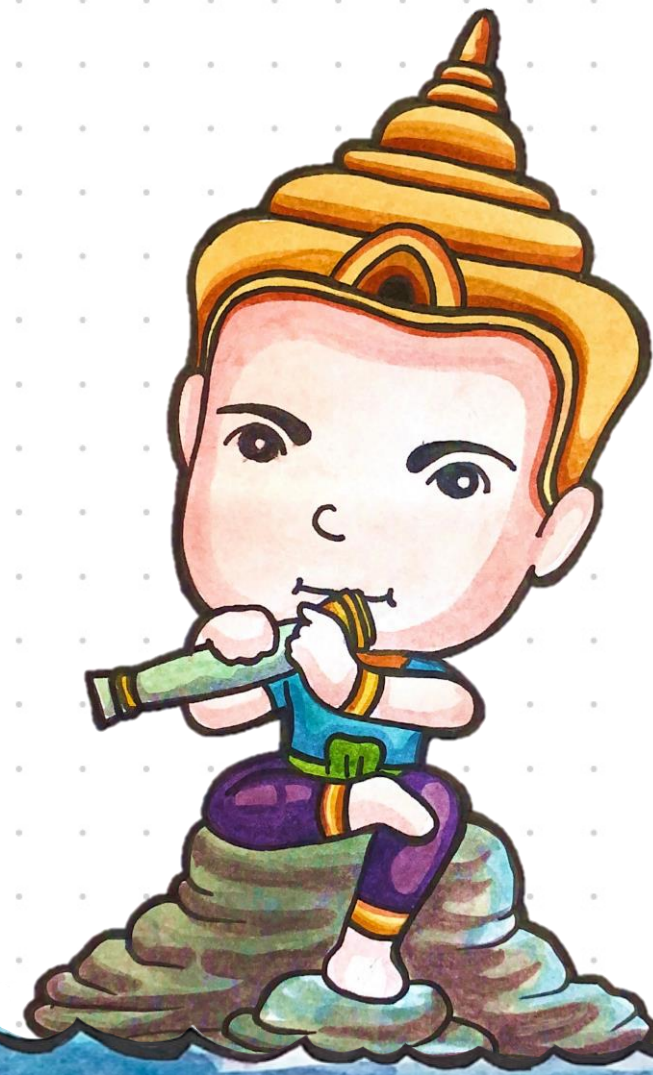
ลักษณะ นิทานคำกลอน

ตัวละครสำคัญ

พระอภัยมณี โอรสของท้าวสุทศน์กับ
นางปทุมเกสร แห่งกรุงรัตนามีน้องชาย
ชื่อศรีสุวรรณ เมื่ออายุได้ ๑๕ ปี ได้ไปเรียนวิชา
เป่าปี่กับพระอาจารย์ทศปาโมกข์ จนเชี่ยวชาญ
สามารถทำให้ผู้ที่ได้ยินเสียงปี่เคลิ้มหลับได้

ตัวละครสำคัญ

นางผีเสื้อสมุทร เป็นยักษ์ที่อาศัย
อยู่ในถ้ำกลางทะเล มีเวทมนต์ใน
การแปลงกายเป็นหญิงสาวสวยได้ และเป็น
ผู้ลักพาตัวพระเอกยามณีมาที่ถ้ำ

ตัวละครสำคัญ

ภาษาไทยไม่จึกเต็ม

สินสมุทร เป็นบุตรของพระอภัยมณี
และนางผีเสื้อสมุทร จึงเป็นครึ่งยักษ์ครึ่ง
มนุษย์มีร่างกายเป็นมนุษย์ แต่มีตาสีแดง
มีเขี้ยวเหมือนยักษ์ มีกำลังมหาศาลว่ายน้ำได้
อย่างคล่องแคล่ว และได้เรียนรู้วิชาเป่าปี่จาก
พระอภัยมณี

ตัวละครสำคัญ

ภาษาไทยไม่จึกเต็ม

นางเงือก รูปร่างก่อนบนเป็นมนุษย์ ส่วนก่อนล่างมีหางอย่างปลา อาศัยอยู่กับพ่อแม่ในทะเล ซึ่งครอบครัวของนางเงือกเป็นผู้ที่ช่วยพาพระอรหันต์หนีไปยังเกาะแก้วพิสดาร และนางเงือกมีลูกกับพระอรหันต์ ชื่อ **สุดสาคร**

ตัวละครสำคัญ

ภาษาไทยไม่จึกเต็มม

พระโยคี เป็นนักบวชอาศัยอยู่บนเกาะ
แก้วพีสตาร์ กินผลไม้ เห็ดอก และมันเป็นอาหาร
มีไม้เท้าวิเศษเป็นอาวุธประจำกาย และมีเสียง
ระฆังเป็นสัญญาณประจำตัว เป็นผู้ที่ช่วยเหลือ
พระอภัยมณี

เนื้อเรื่องย่อ พระอภัยมณี ตอน นีนางผีเสื้อสมุทร

พระอภัยมณีนั้นได้มาอยู่กับ

นางผีเสื้อสมุทรที่แปลงกายเป็นหญิงงาม

อาศัยอยู่ในถ้ำกลางทะเล จนมีลูกชาย ๑ คน

ชื่อ **สินสมุทร** มีลักษณะรูปร่างเหมือนคน

แต่มีตาสีแดง มีกำลังมหาศาล มีเขี้ยวยักษ์

เหมือนแม่

เรื่องย่อ พระอภัยมณี ตอน นีนางผีเสื้อสมุทร

ภาษาไทยไม่จึกเต็ม

เมื่ออายุได้ ๘ ปี สินสมุทรก็แอบเปิดแผ่นหินที่ปิดหน้าถ้าไปเที่ยว
ด้านนอก แล้วพบกับเงือกจึงจับมาให้พระอภัยมณีดู เมื่อพระอภัยมณี
รู้ว่าสินสมุทรแอบออกไปเที่ยวนอกถ้า ก็ตกใจแล้วเตือนสินสมุทรว่า
ถ้าแม่รู้คงโกรธมาก เพราะแม่กลัวว่าสินสมุทรจะพาพ่อหนี
ออกไปจากที่นี่ได้ พระอภัยมณีจึงได้บอกความจริงกับสินสมุทร
ว่าแม่นั้นเป็นยักษ์

เรื่องย่อ พระอภัยมณี ตอน นีนางผีเสื้อสมุทร

เมื่อเงือกเต๋มาได้ยินพระอภัยมณีและสินสมุทรคุยกัน
เงือกจึงขอให้ไว้ชีวิตตนและอาสาจะพาพระอภัยมณีหนีไป
เกาะแก้วพิสดาร ซึ่งต้องใช้เวลาว່ายน้ำ ๗ วันจึงจะถึง
ที่หมาย ส่วนนางยักษ์นั้นม้กำลังมากจึงใช้เวลาเพียง
๓ วัน ก็จะตามทัน

เรื่องย่อ พระอภัยมณี ตอน หนีนางผีเสื้อสมุทร

คืนนั้น นางผีเสื้อสมุทรฝันว่ามีเทวดามาทำลายถ้ำ และ
เอาค้อนมาทุบตีนางอีกทั้งยังควักลูกตาไปด้วย นางจึงเล่าความ
ฝันให้พระอภัยมณีช่วยทำนายฝัน พระอภัยมณีจึงคิดอุบายว่า
เทวดาในฝันคือมัจจุราชจะมาเอาชีวิตนางไป จึงต้องสะเดาะ
เคราะห์โดยการไปถือศีลอยู่ที่ตีนเขาในป่าคนเดียว และอดข้าว
อดน้ำ เป็นเวลา ๓ วัน ๓ คืน

เรื่องย่อ พระอภัยมณี ตอน หนีนางผีเสื้อสมุทร

นางผีเสื้อสมุทรก็เชื่อตามที่พระอภัยมณีบอก นางจึงออกจากถ้ำไป
จากนั้นพระอภัยมณีกับสินสมุทรก็หนีไป โดยความช่วยเหลือของเงือกผิว
เมียบและลูกสาวเงือก เพื่อมุ่งหน้าไปยังเกาะแก้วพิสดาร

เรื่องย่อ พระอภัยมณี ตอน หญิงผีเสื้อสมุทร

นางผีเสื้อสมุทรเมื่อนั่งรักษาศีลครบ ๓ วัน จนร่างกายของนางอ่อนแรง และคิดถึงแต่พระอภัยมณี นางจึงรีบเดินทางกลับถ้าแต่ไม่พบใคร ทำให้นางรู้ว่าพระอภัยมณีและลูกหนีไปแล้ว จึงรีบออกตามหา ระหว่างทางสินสมุทรได้เข้าถ่วงเวลาไว้ นางผีเสื้อสมุทรจึงใช้ คาถาแล้วมองเห็นว่าพระอภัยมณีกำลังหนีไปกับเงือก

เรื่องย่อ พระอภัยมณี ตอน หญิงนางผีเสื้อสมุทร

นางผีเสื้อสมุทรรีบไล่ตามพระอภัยมณีไปแล้วเจอกับเงือกสองตัวเมีย หลอกล่อให้ไปอีกทาง เพื่อให้เงือกสาวพาพระอภัยมณีหนีไป เมื่อนางเริ่มสงสัยว่าถูกหลอก จึงโมโหแล้วจับเงือกทั้งสองกินเป็นอาหาร จากนั้นก็รีบตามพระอภัยมณีต่อไปยังเกาะแก้วพิสดาร

เรื่องย่อ พระอภัยมณี ตอน นีนางผีเสื้อสมุทร

นางเงือกพาพระอภัยมณีหนีไปจนถึงเกาะแก้วพิสดาร
เมื่อนางผีเสื้อสมุทรตามมาทัน พระโยคีก็เสกทรายขวางไป
กลางทะเล นางผีเสื้อสมุทรกลัวจึงต้องหนีลงไปในทะเล

การวิเคราะห์คุณค่า

วิเคราะห์คุณค่าด้านวรรณศิลป์

การใช้พรรณนาโวหาร ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพพจน์และเกิดความรู้สึกร่วมไปกับเหตุการณ์ ดังเช่น ตอนที่พระอภัยมณีกำลังเพลิดเพลินในการดูปลา ระหว่างทางที่กำลังไปเกาะแก้วพิสดาร ดังตัวอย่าง

กระโห้เรียงเคียงกระโห้ขึ้นโบกนาง
มังกรเกี่ยวเลี้ยวลอดกอดมังกร
ฝูงม้าน้ำทำท่าเหมือนม้าเผ่น
ตะเพียนทองล่องน่าน้ำตะเพียน

ลอยส้างกลางกระแสแลสลอน
ประชุมช่อนแพ่งชลขึ้นวนเวียน
ขึ้นลอยเล่นเลี้ยวลัดฉวัดเฉวียน
ดาษเด็ยรดุเพลินจนเกินมา

การเล่นเสียง

ทำให้เกิดความไพเราะ ทั้งสัมผัสสระและสัมผัสอักษร

ดังตัวอย่าง

นางเงือกน้อยสร้อยเศร่าเข้ามาพลัด

กำลังสาวคราวด่วนด้วยจวนจน

แบกกษัตริย์ว่ายเสือกเสือกสลด

ออกกลางชลโบกนางผางผางไป

จากตัวอย่าง **สัมผัสสระ** ได้แก่คำว่า น้อย-สร้อย เสร้า-เข้า เสือก-เสือก
สาว-คราว ด่วน-จวน กลาง-นาง-ปาง

สัมผัสอักษร ได้แก่คำว่า นาง-น้อย สร้อย-เสร้า กษัตริย์-เสือก
เสือก-สลด ด่วน-ด้วย จวน-จน

ปรากฏการณ์คนไทย ๘ รส ได้แก่

๒. นารีปรำโมทย์ เช่น บทโถ้วโลม หรือปลอบประโลมใจ

พื้มนุชย์สุดสวาทเป็นชาติยักษ์
กลับไปอยู่คูนหาอย่าอาดูร
อย่าม่ำสัตว์ตัดชีวิตพิษฐาน
จะเกิดไหนขอให้พบประสบกัน

จงคิดนึกความสวาทให้ขาดสูญ
จงเพิ่มพูนภวนารักษารธรรม
นมาขวิมานเมืองแมนแดนสวรรค์
อย่าโศกศัลย์แคล้วคลาดเหมือนชาตินี้

ปรากฏวรรณคดีไทย ๘ รส ได้แก่

๓. **พีโรธาทัง** เช่น บทโกรธ ขัดเคือง ตัดพ้อ ต่อกว่า

๑ นางผีเสื้อเหนื่อโกรธพีโรธร้อง

ช่างเฉโกโยคินนี้เขาใช้

เขากว่ากันผิวเมื่อกับแม่ลูก

แม่นคบคูกูไว้มิให้นอน

แล้วขึ้นน้ำดำอึ่งนึ่งนางเงือก

เห็นผิวรักยักคอกทำท้อแท้

มาตั้งช่องศีลจะมีอยู่ที่ไหน

ไม่อยู่ในศีลสัตย์มาตัดรอน

ยื่นจมุกเข้ามาบ้างช่วยสั่งสอน

จะรานรอลูรบเร้าเฝ้าตอแย

ทำชบเสือกสอนพลอ้อตอแผล

พ่อกับแม่มึงเข้าไปอยู่ในทอ้ง

ปรากฏการณ์วรรณคดีไทย ๘ รส ได้แก่

๘. สลลปปงคพฬสย เช่น บทโศกเศรฐฐ ครฐฐครวณ

ถึงประตุคณฐฐเห็นเป็ดอชฐ
 เข้ฐในน้ฐองมองเขม้ฐน้ฐไม่เห็นใคร
 แลดูป้ฐที่เป้ฐาเล้ฐาก้ฐน้ฐาย
 เส้ฐยน้ำใจในอฐารมณ้ฐไม่สมประด้ฐ
 ลงกล้ฐงเกล้ฐือกเส้ฐือกกฐยร้ฐองให้ร้ฐ
 พระรฐูปนล้ฐอพ้ฐอคณฐของเม้ฐยอฐ

เห้ฐะอกกฐฐเกดเจ้ฐญเป็นน้ฐฉน
 ย้ฐงตกใจเพ้ฐยงจะด้ฐน้ฐส้ฐน้ฐช้ฐว
 น้ฐายก้ฐษร้ฐยร้ฐู้ฐว้ฐพ้ฐาก้ฐน้ฐน้ฐ
 สองม้ฐือต้ฐอกตุมพุมน้ฐ้าตฐ
 เส้ฐยงโฐโฐดงก้ฐองน้ฐองคณฐ
 ควรหร้ฐือม้ฐาก้ฐงขว้ฐางน้ฐมองน้ฐม้ฐย

ความเชื่อเรื่องความฝันและโชคกลาง

พอม่อขนล้บกลับจิตนิมิตฝัน
มาสังหารพลาญถ้ำระข่าเขิน
แล้วอารักษ์ควักลวงเอาดวงเนตร
ทั้งกายสิ้นพรันต์ตัวด้วยกลัวตาย

ว่าเทวัญอยู่ที่เกาะนั้นเนาเห็น
แกว่งพะเนินทุบนางแทบวางวาย
สำแดงเดชเนากลับไปลับนาย
พอฝันกายก็พอแจ้งแสงตะวัน

นางผีเสื้อสมุทรฝันว่า มีเทวดามาควักเอาดวงตาของนางและ
หายไป เมื่อตื่นขึ้นมาจึงเชื่อว่าเป็นนางร้าย

ความเชื่อเรื่องการสะเดาะเคราะห์

นึกจะใคร่สะเดาะพระเคราะห์เจ้า
เหมือนงอนง้อขอชีวิตแก่เทวัญ

พอบรรเทาโทษที่อาสัญ
กลัวแต่ขวัญเนตรพี่จะมีท่า

หลังจากที่นางผีเสื้อสมุทรเล่าความฝันให้พระอภัยมณีฟัง
พระอภัยมณีก็ทรงลวงว่าเป็นฝันร้าย ต้องสะเดาะเคราะห์เพื่อไม่ให้
เกิดเรื่องไม่ดี

